

Sostenibilitat Lingüística

2. Decàleg «Sigues lingüísticament sostenible»

L'ONU proclamà el 2008 com l'Any Internacional de les Llengües per fer palesa la necessitat de defensar i de preservar les llengües del món. Amb motiu d'aquesta commemoració, el GELA (Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades) —amb la col·laboració de la UNESCO— elaborà el decàleg «Sigues lingüísticament sostenible», que **recull 10 recomanacions per contribuir a la sostenibilitat de la diversitat lingüística**. Són consells senzills però efectius, per tenir una actitud oberta i respectuosa amb les llengües del món. Us animam que comenceu a posar-los en pràctica des d'avui, sempre que en tengueu l'oportunitat. El català, i la resta de llengües del món, us ho agrairan.

1. SIGUES RESPECTUÓS AMB TOTES LES LLENGÜES

Quan dius que una llengua no t'agrada, o que no és útil o important, sense adonar-te'n apliques aquests prejudicis a les persones que la parlen. Totes les llengües són iguals i totes són diferents.

2. OBSERVA I ESCOLTA: INTERESSA'T PER LES LLENGÜES DEL TEU VOLTANT

Molt sovint a prop teu es parlen llengües que ni tan sols sospites. Que no saps ni com es diuen. Moltes vegades saber-ne el nom o alguna paraula és suficient per demostrar que aprecies els qui t'envolten, que no et són indiferents. Digues gràcies a algú en la seva llengua i segur que li arrencaràs un somriure.

3. NO TINGUIS POR D'APRENDRE NOVES LLENGÜES, SEMPRE SERAN LES TEVES ALIADES

Molta gent pensa que una llengua o es parla o no es parla, i que no hi ha terme mitjà. O que per fer entrar una llengua al cap n'ha de sortir una altra. Aprendre, poc o molt, una llengua no vol dir oblidar-ne una altra, ni parlar-la pitjor. Una sola paraula et pot ser útil, i arribis on arribis, una mica és millor que res. Sempre hi guanyaràs

4. LES LLENGÜES T'OBREN NOVES PERSPECTIVES: NO RENUNCIÏS A LES FONTS DE CONEIXEMENT QUE T'OFEREIXEN LES DIVERSES LLENGÜES

Totes les llengües contenen coneixement i en produeixen de nou; no et limitis a l'anglès. No deixis de banda allò que està escrit en llengües properes. Sovint descobriràs que les pots llegir i entendre molt més del que et penses, i que les bones idees no tenen llengua, o que totes les llengües en tenen. Les diferents llengües expressen diferents mirades sobre la realitat. Aprendre llengües diferents t'ajudarà a eixamplar mires.

5. DÓNA VEU ALS MINORITARIS I ESCOLTA'LS

Entre tots els minoritaris constituïm una majoria. No contribueixis a accentuar el desequilibri lingüístic, no tractis les llengües amb pocs parlants com no t'agrada que et tractin a tu. Si pots triar, dóna prioritat als que tenen menys altaveus. Ajuda'ls a arribar a tot arreu i ells t'hi ajudaran a tu.

6. NO IMPOSIS LLENGÜES DOMINANTS, REPLANTA LLENGÜES AMENAÇADES

L'escriptor nord-català Joan Lluís Lluís diu que a molts catalans del sud els agrada anar al Rosselló a demostrar com en saben, de parlar en francès. No facis només de difusor de les grans llengües en detriment

de les que tenen menys parlants. Mira d'interessar-te per la llengua que pot extingir-se: veuràs que és útil i necessària, i contribuiràs a la reforestació lingüística.

7. UN PETIT MERCAT POT SER UNA GRAN PORTA

És important no confondre l'audiència potencial amb la real. Escriure o parlar en una llengua de molts parlants no és cap garantia de ser escoltat. En canvi, parlar com els que tenim més a prop és fer-nos sentir. L'important no és la quantitat de gent que et podria entendre, sinó les persones a qui de debò dius alguna cosa. Quan Shakespeare escrivia, els anglòfons no arribaven a sis milions.

8. PRACTICA LA DIVERSITAT LINGÜÍSTICA QUAN ET MOQUIS PEL MÓN

Aprofita tota la riquesa i diversitat que el món t'ofereix si l'escoltes. No vagis a Gal·les o a Malta només a aprendre anglès. Prova de parlar les llengües dels llocs que visites: com menys s'esperin els teus interlocutors sentir-te dir coses en la seva llengua, més se n'alegraran.

9. PRACTICA EL TEU ESPAI DE LLIBERTAT: LA LLENGUA NO TE LA PODEN PRENDRE SI TU NO VOLS

Les llengües no són coses, no es fan nosa les unes a les altres: no et deixis convèncer del contrari. segurament al llarg de la vida no sempre podràs parlar en la primera llengua que vas aprendre, però sempre la podràs mantenir: és un coneixement que t'ajudarà a conèixer-ne d'altres. No el perdis: quantes més llengües saps, més saps de la teva llengua i del món.

10. NO EXCLOGUIS NINGÚ D'UNA LLENGUA

Les llengües, sobretot les poc parlades o poc esteses, creen lligams invisibles, són senyals de benvinguda, transformen un estrany en un veí. No privis els altres d'aprendre i usar la teva llengua. No els diguis amb la llengua que no són dels teus. A Mallorca, per exemple, parla'ls també en català; no els deixis fora de casa. El català és un passaport que no caduca: ajuda'ls a obtenir-lo per sempre.

Adaptació del decàleg elaborat pel

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística
